

Etnografia Polski – regiony etnograficzne

Kaszubskie nuty: poznajmy region Kaszub (kl. 0-3)

Zapraszamy na spotkanie z egzotyczną, choć bliską kulturą kaszubską. Spróbujemy przetłumaczyć język kaszubski w przyśpiewkach, piosenkach i legendach. Odkryjemy bursztynowy skarb Kaszub i zatańczymy w rytmie falującego morza. Zobaczymy, jak wygląda słynne kaszubskie wzornictwo i wykonamy „diabelskie skrzypce”, czyli tradycyjny instrument muzyczny lub ozdobę inspirowaną kaszubskimi motywami.

Mazowsze: Łowiczanka jestem (przedszkole, kl. 0-3)

Kultura łowicka jest synonimem regionu mazowieckiego i polskiej sztuki ludowej. Na zajęciach poznamy piękne wielobarwne wzory łowickich wycinanek i haftów. Zatańczymy w rytmie tańców mazurkowych i zaśpiewamy przyśpiewki o łowiczance. Każdy uczestnik wykona własną wycinankowo-wyklejaną inspirowaną wzorami łowickimi.

„Jestem tutejszym” czyli kilka słów o wielokulturowym Podlasiu (kl. 4-8)

Warsztaty poświęcone różnym grupom kulturowym, które zamieszkują (albo zamieszkiwały) tereny województwa podlaskiego. W czasie zajęć uczestnicy poznają między innymi kulturę białoruską, litewską, tatarską oraz żydowską.

Wilamowice – warsztaty dla najmłodszych (kl. 0-3)

Cóż to takiego gyszt, jypta lub rök? Czy to coś do jedzenia? A może do ubrania? Jeśli jesteście ciekawi, zapraszamy na spotkanie, na którym porozmawiamy o Wilamowianach, ich szczególnym języku i tradycjach. Dowiedziecie się, kim byli śmierguśnicy, jakie ciekawe stroje nosiło się w Wilamowicach, a także, czy Hobbit może mówić po wilamowsku. Nie zabraknie też legendy o księżycu... w studni!

Beskid Śląski. Zabawy pasterskie (przedszkole, kl. 0-3)

Podczas zajęć poznamy zwyczaje górali śląskich. Pobawimy się, jak dawniej dzieci i pasterze wypasający owce na halach. Zatańczymy taniec z palicami, nauczymy się skakać przez patyki jak skoczna sarna i zając, zaśpiewamy góralskie przyśpiewki.

Śladami łemkowskiej kultury (kl. 4-8)

Łemkowie to mniejszość, która niegdyś zamieszkiwała tereny Beskidu Niskiego, Sądeckiego i Bieszczad, a w ramach Akcji „Wisła” została przesiedlona na tereny północnej i zachodniej Polski. Podczas zajęć uczestnicy dowiedzą się o historii i zwyczajach tej grupy etnicznej.

Tatarzy i Kruszyńniany (kl. 4-8, liceum, dorośli)

Bohoniki i Kruszyńniany to główne ostoje mniejszości tatarskiej w Polsce. Dziś w Kruszyńnianach oprócz Tatarów, będących muzułmanami, mieszkają także prawosławni i katolicy. Przed wojną mieszkało tu też ponoć kilka rodzin żydowskich. Podczas zajęć poznamy dawną jak i wciąż obecną, szczególnie na Podlasiu, kulturę tatarską.

Urzecze (przedszkole, kl. 1-4, dorośli)

Urzecze to mikroregion etnograficzny, który swym obszarem obejmuje też część Warszawy. Warsztaty przybliżą ciekawostki dotyczące życia i kultury dawniej na tym terenie. Będzie można też poczuć się kreatorem mody. Uczestnicy stworzą własnoręcznie wykonane laleczki, przybrane w urzeczańskie stroje.

Mazowsze: Podróż wokół dźwięków, muzyki i tańca (przedszkole, kl. 0-3)

Muzyka towarzyszyła ludziom w różnych chwilach ich życia, podczas świąt i obrzędów, przy zabawie i przy pracy. Na zajęciach zapoznamy się z kulturą Mazowsza właśnie poprzez muzykę. Zajęcia będą miały formę warsztatową o charakterze muzycznym. Uczestnicy będą mieli okazję ćwiczyć słuch i pamięć muzyczną. Dowiedzą się także, jakie instrumenty były charakterystyczne dla kapel z Mazowsza, poznają różne rytmy i melodie.

Etnografia Wisły (kl. 1-3, kl. 4-6)

„Etnografia Wisły” to warsztaty edukacyjne, podczas których spojrzymy na historię i znaczenie rzeki Wisły z antropologicznej perspektywy. Porozmawiamy o tym, jakie znaczenia Wisła miała dawniej i ma obecnie dla ludzi i zwierząt, jaki obraz Wisły funkcjonuje w kulturze i społeczeństwie. Opowiemy ciekawostki oraz legendy i opowieści z nią związane, oraz „przejdziemy” się z biegiem rzeki.

Poszukiwacze Warszawskich Tradycji (kl. 4-6)

W czasie warsztatów spoglądamy na miasto z nietypowej strony i przekazujemy wiedzę na temat często pomijanych elementów dziedzictwa kulturowego stolicy. Staramy się inspirować uczniów do własnych poszukiwań warszawskich tradycji. Prowadzimy zajęcia warsztatowe w oparciu o cztery scenariusze zajęć (do wyboru):

1. Scenariusz ogólnowarszawski – warsztaty stanowią podstawę wprowadzania tematyki varsavianistycznej, w czasie zajęć uczestnicy poznają warszawskie symbole, elementy infrastruktury miejskiej, ale również kulinaria czy elementy gwary miejskiej. Zapoznając się z krótkimi wypowiedziami mieszkańców Warszawy dowiadują się na czym polega praca etnografa-badacza.
2. Scenariusz historyczny – na zajęciach nie tylko poznamy tradycje Warszawy, ważne zabytki oraz legendy o Syrence i Bazyliuszku, ale także przybliżymy kilka historii zwykłych Warszawiaków, obejrzymy stolicę na dawnych fotografiach oraz stworzymy naszą subiektywną mapę Warszawy.
3. Scenariusz wielokulturowy – zajęcia pokażą, jak różnorodność kulturowa Warszawy wzbogacała i wzbogaca nasze miasto. Zwrócimy uwagę na lokalne przejawy dawnej i współczesnej wielokulturowości (np. kuchnia, muzyka, architektura).
4. Scenariusz lokalny – podczas zajęć opowiemy o tym, co najbliższe, a często nieznane, czyli tradycjach i historiach lokalnych, związanych z poszczególnymi dzielnicami i osiedlami. Zachęcimy również do samodzielnych poszukiwań i rozmów z mieszkańcami, sąsiadami, którzy mogą przybliżyć historię i specyfikę danej dzielnicy.

Czy można być turystą we własnym mieście? (kl. 4-8)

Z roku na rok Warszawę odwiedza co raz więcej turystów. Codzienne na ulicach można spotkać mieszkańców z całego świata. Podczas warsztatów uczestnicy wcielą się w odkrywców warszawskiego

dziedzictwa. Wyruszymy w podróż śladami oczywistego, jak i zapomnianego warszawskiego dziedzictwa.

Muzyczna Warszawa - historia i kultura miasta ukryta w piosenkach (kl. 4-8, liceum)

Co łączy Niemena, Lady Pank i Fogga? Każdy z nich śpiewał o Warszawie, którą znał i z którą był związany. Testy piosenek mogą stanowić doskonałe źródło wiedzy o historii, zmianach przestrzennych czy atmosferze miasta. Pokazują też realia, w którym przyszło żyć ich twórcom. W czasie warsztatów uczniowie poznają historię stolicy ukrytą w tekstach piosenek - zarówno tych dawnych, powstałych w międzywojniu, jak i tych zupełnie współczesnych.

Etnografia Polski – obrzędy i zwyczaje doroczne

Boże Narodzenie (przedszkole, kl. 0-3, dorośli)

Czy wiecie, skąd wziął się zwyczaj strojenia bożonarodzeniowego drzewka? Co to są świąty? A może zgadnienie, gdzie w domu trzymano podłazniczkę? Na te i inne pytania znajdziemy odpowiedź podczas świątecznych zajęć. Uczestnicy poznają tradycje bożonarodzeniowe z różnych regionów Polski. Będzie to okazja do zapoznania się z mniej znanymi zwyczajami. Nie zabraknie opowieści wigilijnych, kolęd. Uczestnicy wykonają także ozdoby choinkowe.

Nowy Rok – poznajcie byski (przedszkole, kl. 0-3)

Na zajęciach poznamy historię obrzędowego pieczywa noworocznego, czyli bysków i nowych latek. Te figurki z ciasta chlebowego, przedstawiające najczęściej zwierzęta, były niegdyś popularne na Kurpiach, Warmii, Podlasiu i Mazurach. W trakcie warsztatów ulepimy własne figurki.

Karnawał (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Na zajęciach pokażemy uczestnikom karnawałowy „świat na opak”, poznamy postaci pojawiające się w barwnym karnawałowym korowodzie i wykonamy tradycyjne maski karnawałowe.

Walentynki dawniej i dziś (przedszkole, kl. 0-3, dorośli)

Podczas warsztatów dzieci będą miały okazję dowiedzieć się, skąd wzięły się Walentynki. Poznają też niezwykłą postać św. Walentego poprzez legendy i sposoby przedstawiania go w ikonografii. Dzięki zabawom dotkniemy też tematu emocji. Zwieńczeniem zajęć będzie wykonanie serca otulonego ciepłą wełną, które można komuś podarować.

Wielkanoc (przedszkole, kl. 0-3, dorośli)

Zajęcia przybliżą dzieciom ludowe tradycje wielkanocne, także te mniej znane z różnych regionów Polski. Dzieci pobawią się w zabawy przywołujące wiosnę. Wspólnie wykonamy palemki lub pisanki różnymi tradycyjnymi technikami (do uzgodnienia).

Noc Kupały (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Na zajęciach poznamy bliżej wierzenia i zwyczaje związane z Nocą Kupały, zwaną też kupalnocką czy nocą świętojańską. Uczestnicy poznają genezę tego święta i obyczaje z nim związane. Dowiedzą się o znaczeniu ognia w obrzędach. Będą mieli też okazję zapoznać się z powiedzeniami i przysłowiami związanymi z nocą świętojańską. Przybliżymy także trochę ludowych wierzeń związanych z mocą ziół. Każdy uczestnik będzie mógł zrobić ozdobną kartkę z zielnika lub dekorację z użyciem roślin.

Cztery pory roku w kulturze ludowej – kalendarz, obrzędy i obowiązki (kl. 1-3, kl. 4-6)

Jak można przywołać wiosnę? Czy odpoczywano w długie letnie dni? Co to jest darcie pierza? Jak spędzano zimowe wieczory? Na zajęciach opowiemy, jak dawniej na wsiach w Polsce wyglądały prace rolnicze i gospodarskie. Zapoznamy się z najważniejszymi zwyczajami agrarnymi, z obrzędowością doroczną, a także wykonamy ozdobę inspirowaną wybraną porą roku. Zajęcia mogą dotyczyć szczegółowo konkretnej pory roku lub opowiadać o pełnym roku obrzędowym.

Etnografia Polski – życie codzienne i sztuka ludowa

Folklor dziecięcy – zabawy naszych babć i dziadków (**przedszkole**, **kl. 0-3**)

Podczas spotkania dowiemy się, jak dawniej dzieci mieszkające na wsi spędzały czas wolny. Niegdyś dzieci często pomagały rodzicom przy różnych pracach gospodarskich, na przykład wypasały owce lub zajmowały się kurami. Dlatego dzieci wykorzystywały każdą możliwą okazję do zabawy, także na polu, na pastwisku czy na podwórku. „Ślepa babka”, „Panna róża”, „Wilk i gąski” – znacie te zabawy? Odgadniemy zagadki, poznamy wyliczanki i wymyślimy, do czego w zabawie mogły służyć patyczki i kamyki. Zrobimy również własną zabawkę. Jednym słowem, damy się ponieść dziecięcej wyobraźni!

Zimowe wieczory w wiejskiej chacie (**przedszkole**, **kl. 0-3**)

Dawniej pory roku bardzo wpływały na codzienność ludzi mieszkających na wsi. Każda pora roku miała sobie tylko przypisane zadania, prace i święta. Nadejście zimy spowalniało czas i zapowiadało przeniesienie czynności gospodarskich z pola w obręb zagrody i domu. Wieczory spędzano wspólnie, wykonując różne drobne prace np. skubanie pierza, haftowanie, szycie, naprawę sprzętów gospodarskich. Robiono też różne ozdoby, a przy tym opowiadano niezwykle historie lub śpiewano. Przy ciepłym piecu i w dobrym towarzystwie – tak spędzano ten zimowy czas. Na zajęciach poznamy lepiej atmosferę tych zimowych wieczorów. Zrobimy także zabawki – lalki – używając do tego prostych materiałów.

Rośliny w kulturze ludowej (**przedszkole**, **kl. 0-3**, **kl. 4-6**, **dorośli**)

Czy wiecie, jak wygląda dziurawiec albo przytulia? W jaki sposób pozbywano się kiedyś brodawek? A jak chroniono się przed złą magią? Rośliny stanowiły ważny element kultury ludowej. Od wieków znana jest ich różnorodna moc i właściwości. Na zajęciach zapraszamy do wejścia w świat ziół. Poznamy kilka roślin i ich lecznicze, a nawet magiczne właściwości i zastosowania.

Stroje ludowe (**kl. 0-3**, **dorośli**)

Czasem oglądając stare zdjęcia lub ryciny, wyobrażamy sobie, że kiedyś na co dzień na wsiach chodzono w pięknych łowickich pasiakach lub krakowskich czapkach z piórem. Wbrew pozorom strój ludowy nie był jednak strojem codziennym, lecz noszono go od święta i zakładano na specjalne okazje. Każdy region (a niekiedy nawet każda wieś!) miał własny strój, który odróżniał go od sąsiadów. Podczas zajęć porozmawiamy o tym, czym były stroje ludowe, a następnie uczestnicy przygotują laleczki ubrane w wybrany strój.

Gwara ludowa (**kl. 4-6**)

Język jest istotnym elementem kultury. Ma różne odmiany, zawiera dialekty i gwary. I choć gwary wydają się zapomniane, to jednak z wielu ich elementów czy odmian aktualnie korzystamy, czasem nie będąc nawet tego świadomi. Zajęcia o języku i odmianach gwarowych występujących w Polsce będą dobrą lekcją uświadamiającą, jak wiele tradycji przenika się i tworzy nasz współczesny język i kulturę.

Sztuka wycinanki łowickiej (kl. 0-3, kl. 4-6)

Wycinanki łowickie są szczególnym elementem łowickiego folkloru, ponieważ zachwycają feerią barw i misternych kształtów. Możemy zobaczyć okrągłe gwiazdy, prostokątne kodry czy ułożone pionowo tasiemki. Na warsztatach przyjrzymy się różnym rodzajom wycinanki łowickiej, by w końcu zmierzyć się ze stworzeniem własnego, niepowtarzalnego motywu, który oprawiony będzie mógł dumnie zawisnąć na ścianie domu.

Etnodizajn – warsztaty kreatywne (kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Na zajęciach opowiemy, czym jest projektowanie i wzornictwo, oraz czym jest etnodizajn i jak można inspirować się kulturą ludową. Zajęcia będą bazowały na sztuce i wzornictwie wybranego regionu (np. łowicz, Kaszuby, Podlasie), a uczestnicy będą mogli zaprojektować własne przedmioty użytkowe z wykorzystaniem ludowych form i motywów.

Architektura ludowa – wiejskie chałupy (kl. 0-4)

Wiejskie chałupy – drewniane, malowane, kryte strzechą, z okiennicami, zdobieniami – zachwycają swoją różnorodnością. Podczas spotkania uczestnicy poznają przykłady wiejskich chałup z różnych regionów etnograficznych Polski, dowiedzą się, jak dawniej mieszkało na wsi i co kryło się w poszczególnych izbach, czym były śparogi, czy w kurnej chacie mieszkały kury, gdzie jaskółka zostawiła swój ogon i co mrówki miały wspólnego z budową domu. Uczestnicy zobaczą z jakich materiałów budowlanych korzystali nasi pra pra pradiadkowie.

Etnomuzykologia – wsłuchaj się w otaczający cię świat (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-8)

Muzyka od zawsze towarzyszyła człowiekowi w pracy, w zabawie, przy odpoczynku oraz w obrzędach. W trakcie warsztatów posłuchamy muzyki z różnych stron świata i zastanowimy się, jakie są jej funkcje w kulturze. Uczestnicy dowiedzą się również, z czego zrobione były najstarsze instrumenty świata oraz z jakich materiałów współcześnie można zrobić instrumenty muzyczne. Na zajęciach wykonamy proste instrumenty muzyczne.

Kultury świata

Dzień dziecka w Japonii (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Jeśli świętować to tylko w Japonii! W tym kraju dzieci mają swoje święta 3 razy w roku! 5 maja przypada Kodomo no Hi – wyjątkowy dzień, w którym ulice miast i wsi przyozdabiane są w pokaźne talizmany na cześć dzieci. Na warsztatach sprawdzimy też, co wiemy o Kraju Kwitnącej Wiśni. Poznamy legendę o dzielnym karpie i wykonamy kolorowe ryby, które jak mówi ten japoński zwyczaj – przynoszą szczęście i wyposażają dzieci w niezłomność i odwagę.

Bajki japońskie z wykorzystaniem teatryku Kamishibai (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Kamishibai to japoński teatr ilustrowanych opowieści. Ta kreatywna metoda pracy z dziećmi pozwala cieszyć się literaturą i sztuką słowa w nowym wymiarze. Podczas spektaklu wyruszymy w podróż do Krainy Kwitnącej Wiśni. Poznamy przygody Uriego – małego chłopca i jego psa Marudka i dowiemy się, z czego słynie Japonia. Uczestnicy będą mieli okazję stworzyć alternatywną wersję opowieści lub zaprojektować własny wachlarz.

Japońskie Święto Dzieci Shichi Go San (przedszkole, kl. 0-3)

Shichi Go San to barwne święto dzieci, które danego roku kończą 3-5-7 lat. Liczby te według Japończyków uważane są za szczęśliwe. Samo przyjście dziecka na świat stanowi szalenie ważne wydarzenie w kulturze duchowej Japonii, pojmowane jest jako zstąpienie istot boskich pod strzechy rodzicielskiego dachu. Z tej okazji będziemy świętować i my, goszcząc ilustrowany teatr opowieści – Kamishibai. Zwieńczeniem warsztatu będzie wykonanie własnych strojów, w jakie przyodziewani są tego dnia jubilaci.

Mandala (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Zajęcia plastyczne z rysowania mandali. Oprócz okazji do kształcenia warsztatu plastycznego i wyobraźni, zajęcia mają na celu uwrażliwienie na różnorodność obyczajów i kultur na świecie.

Australia – czas snu. Aborygeńskie mity o Stworzeniu Świata (kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Alcheringa to według wierzeń Aborygenów Czas Snu, w którym to tworzony był świat. Jest to też przestrzeń, w którą za pomocą rytuałów rdzenni mieszkańcy Australii przenoszą się do dziś. Do Czasu Snu odsyłają mity i opowieści powtarzane z pokolenia na pokolenie, które usłyszymy w trakcie warsztatu. Dowiemy się także, z czego słynie Australia, co takiego wydeptały kangury, zanim na Ziemi pojawił się człowiek i na czym polega metoda kropkowania. Na koniec spróbujemy stworzyć własne mity tłumaczące zagadkowe zjawiska.

Afryka - jeden kontynent, wiele kultur (kl. 4-8)

Afryka wydaje się tak odległym i nieznanym lądem, że często patrzymy na nią przez pryzmat całego kontynentu, a zapominamy o bogatej różnorodności kulturowej, jaką możemy znaleźć w poszczególnych regionach. Na zajęciach poznamy specyfikę kilku krajów, z których obecnie przyjeżdżają do Polski migranci: Nigerii, Senegalu i Somalii. Uczestnicy warsztatów posłuchają afrykańskich legend, pobawią się w zabawy, w które bawią się ich rówieśnicy mieszkający w Afryce i spróbują zrozumieć te odmienne kultury.

Stowarzyszenie
Pracownia Etnograficzna

Cygański tabor (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

W trakcie warsztatów uczestnicy będą mieli okazję poznać elementy barwnej kultury romskiej. Wyruszymy w wędrowkę cygańskim taborom, posłuchamy jednej z baśni przekazywanej sobie z pokolenia na pokolenie. Zobaczymy też, jak Romowie mają się współcześnie.

Dusza Portugalii (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Zapraszamy na podróż po słonecznej Portugalii! Na zajęciach poznamy legendę o Kogucie z Barcelos, posłuchamy fado i nauczymy się piosenki o złotym rozmarynie, z którego słynie ten kraj. Dotkniemy smaków, zapachów i barw. Spróbujemy zbliżyć się do tego, co określa się jako portugalską duszę. W wersji dla dzieci na zakończenie uczestnicy będą mogli wykonać pracę plastyczną, która będzie przypominać im o pięknie tego najbardziej wysuniętego na zachód kraju Europy.

Wokół gruzińskich legend (przedszkole, kl. 0-3)

To warsztaty przybliżające dzieciom kulturę Gruzji. Mali uczestnicy będą mieli okazję przyjrzeć się, jak wygląda życie ich rówieśników, dowiedzą się m.in., dlaczego dzieci traktowane są w Gruzji szczególnie, poznają gruzińskie legendy oraz kołysanki. Zajęcia prowadzi edukatorka, która wielokrotnie przemierzyła ten różnorodny kraj.

Fińskie Himmeli (kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Finowie cenią sobie tradycję, jej oryginalne, prastare oblicze, ale też nowe inspiracje. Dzięki temu stare, runiczne pieśni i szklane nowoczesne wzornictwo mogą funkcjonować obok siebie w kulturze, tworząc żywą tradycję charakterystyczną dla Finlandii. Na warsztacie poznamy kulturę Finlandii oraz tradycyjne fińskie dekoracje tzw. Himmeli. Są to trójwymiarowe, wiszące dekoracje zrobione najczęściej ze słomy, o prostszych lub bardziej skomplikowanych geometrycznych kształtach. Dzisiaj robione są głównie w czasie Bożego Narodzenia, ale zgodnie z dawniejszą tradycją robione były też w inne pory roku, zapewniały bowiem obfite plony, powodzenie i szczęście. Każdy uczestnik zajęć będzie miał możliwość zrobienia własnych ozdób Himmeli.

Chleb w kulturach świata (kl. 0-3, kl. 4-6, dorośli)

Uważa się, że chleb znany jest ludzkości od przeszło 12 tys. lat. Przez tak długi czas zmienił swoje oblicze, ale cały czas ma duże znaczenie w wielu kulturach świata. Dowiemy się, z czego można robić chleb, a także jaki jest proces powstawania chleba: od ziarna aż do bochenka. Zaznajomimy się również z polskim pieczywem obrzędowym. Dowiemy się, jak powstawały najdawniejsze chleby, jakie pieczywo robi się w innych kulturach i z jakimi zwyczajami jest to związane.

Chanuka (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Żydowskie święto Chanuka, znane również jako Dzień Ognia lub Święto Świec. Trwa ono 8 dni i związany jest z nim rytuał zapalania świec, świec i lampek oliwnych, umieszczonych na specjalnym dziesięcioramiennym świeczniku – chanukii. Podczas warsztatów zapoznamy się z historią oraz przebiegiem Święta, poznamy żydowskie zwyczaje, potrawy towarzyszące temu świętu.

Sababa i shalom! Chanuka, Jom Kipur i Szabat - kilka słów o kulturze żydowskiej (kl. 0-3, kl. 4-6, liceum)

Podczas warsztatów uczestnicy poznają najważniejsze elementy kultury żydowskiej - podstawowe zwroty, zwyczaje i tradycje. Porozmawiamy również o mniejszości żydowskiej w Polsce - jej wpływie na dawną i współczesną Polskę.

Wielkanocna podróż dookoła świata (przedszkole, kl. 0-3)

Wielkanoc jest najstarszym i najważniejszym świętem religijnym w chrześcijaństwie. Każdy chrześcijański kraj obchodzi ją w szczególny sposób: do znanych i jednakowych tradycji, które są uniwersalne dla całego świata, dodaje swoje lokalne obrzędy i zwyczaje. Podczas zajęć zostaną przedstawione różne sposoby świętowania Wielkanocy w wybranych krajach świata. Uczestnicy zapoznają się również z dawnymi polskimi zwyczajami, które współcześnie albo popadły w zapomnienie albo nie są już tak powszechnie rozpoznawalne jak kiedyś.

Karnawałowa podróż dookoła świata (przedszkole, kl. 0-3)

Karnawał to okres balów, maskarad i zabaw. Rozpoczyna się w dniu Trzech Króli, a kończy we wtorek przed Środą Popielcową, która jest początkiem Wielkiego Postu i oczekiwania na Wielkanoc. Podczas zajęć wybierzemy się w podróż dookoła świata - poznamy zwyczaje i tradycyjne obrzędy związane ze świętowaniem Karnawału w różnych zakątkach świata.

Kultura - co to jest i jak ją rozumieć? (kl. 3-8)

Dla etnologii kultura to coś więcej niż kultura osobista, więcej niż muzyka, teatr, sztuka czy znane zabytki. Kultura to także wszystko to, co na pierwszy rzut oka trudniej zauważyć - czyli to, co robimy codziennie, jak się zachowujemy, co myślimy, jakie mamy tradycje czy zwyczaje. Na zajęciach porozmawiamy o różnorodności kulturowej, o tym jak zrozumieć osobę z innej kultury i jak komunikować się bez uprzedzeń.

Wielokulturowość wczoraj, dziś i jutro. Rozmowy o różnicach kulturowych (kl. 4-8)

Wielokulturowość ma bardzo wiele twarzy. Może to być występowanie na danym obszarze więcej niż jednej kultury albo może to być polityka państwa wyrównująca nierówności społeczne. Niektórzy uważają, że prawdziwa wielokulturowość zachodzi tylko wtedy kiedy wszystkie grupy społeczne są sobie równe, wszystkie okazują sobie pełny szacunek i zrozumienie. Podczas zajęć porozmawiamy o różnym rozumieniu wielokulturowości, o sposobach funkcjonowania w zróżnicowanym środowisku oraz o konsekwencjach z tego wynikających.

Domy i domki - jak żyją ludzie w różnych częściach świata (kl. 1-3, kl. 4-6)

W jaki sposób i z jakich materiałów budowane są domy w różnych częściach świata? Jakie funkcje powinien spełniać dom i czy ma jakieś wyjątkowe przestrzenie? Czy wiecie co to jest pueblo, minka i kim są nomadzi? Na te i inne pytania odpowiemy podczas warsztatów.

Mity, legendy i opowieści o stworzeniu świata (kl. 1-3, kl. 4-6)

Gdzie mieszkają bogowie i ilu ich jest? Czy świat powstał z wybuchu? Czy może z żółtego jaja lub wyrósł jak drzewo, a może wyłonił się z wielkiej wody? Uczestnicy warsztatu poznają kilka legend o powstaniu świata, a także zapoznają się z wierzeniami i symbolami z różnych religii, m.in. z mandalą - symbolem harmonii i doskonałości świata.

Sowy - tajemnicze i nieuchwytnie - wierzenia i symbole z różnych kultur (kl. 0-3, kl. 4-6)

Sowa to ptak nocy, od wieków owiany tajemnicą. Przypisywano jej mądrość i magiczne moce. Wierzenia dotyczące sów pochodzą z różnych zakątków świata. Sowy związane były z bogami, uznawane były za opiekuńcze zwierzęta totemiczne, czy też posądzane o niesienie złych wróżb. Na zajęciach poznamy najciekawsze legendy prezentujące sowy w różnych kulturach. Zastanowimy się, jakie współcześnie nadajemy sowie atrybuty, a także wykonamy pracę plastyczną z motywem sowim.

Tematy społeczne i antropologiczne

Antropologia wizualna (liceum, dorośli)

Czy fotografia wiernie odzwierciedla świat, w którym żyjemy? Kto decydował o tym, co znajdzie się na obrazach van Gogha? Czy media wizualne stanowią lustro naszej rzeczywistości, ujście dla wyobraźni, czy narzędzie manipulacji? Spotkanie będzie namysłem nad relacją między obrazem, fotografią a władzą i reprezentacją. Przyjrzymy się dziełom uznanych artystów w kontekście zachodzących przemian społecznych. Porozmawiamy o tym, w jaki sposób marginalizowane grupy społeczne zyskiwały widoczność i o tym, jak możemy analizować współczesne społeczeństwa poprzez kontakt z obrazem.

Etnomuzykologia (liceum)

Z czego zrobiony był pradawny flet lub bęben? Do czego szaman używał pieśni? Co łączy koncert filharmoniczny z pieśniami śpiewanymi przez kibiców na stadionie? Spotkanie online poświęcone będzie muzyce i pierwszym instrumentom, które towarzyszyły ludziom wielu kultur od zarania dziejów, a także temu, jak współcześnie odbieramy muzykę i korzystamy z niej. Omówimy, w jakich kontekstach etnomuzykolog może badać muzykę pośród innych aspektów kultury dawnej i współczesnej, a także porozmawiamy o funkcjach muzyki w kulturze – w codzienności i świętowaniu.

Twoja społeczność (liceum)

Czym są społeczności? Czy zastanawiałeś/łaś się, jaką rolę pełnisz w swojej społeczności? Co jest dla Ciebie ważne w Twoim otoczeniu/sąsiedztwie? Co Ci dają grupy, w których jesteś, a co Ty im dajesz? Podczas warsztatów nauczymy się, czym są społeczności i wspólnie odpowiemy na postawione powyżej pytania. Zastanowimy się też nad tym, dlaczego społeczności są dla nas ważne. Dzięki zajęciom uczestnicy będą wiedzieć, jak tworzą się społeczności, co jest w nich wartościowego oraz co dają, a co otrzymują od swoich społeczności.

Społeczność oparta na empatii (liceum)

Poznaj poziomy empatii w rozwoju człowieka i dowiedz się, jak możesz je zastosować w swoich społecznościach. Kiedy empatia w społeczności jest ważna? Co daje nam empatia? Kiedy jej używamy i do czego? Czy podczas pandemii granice empatii są zmienne? Na warsztatach wspólnie odpowiemy na powyższe pytania, zastanawiając się, jak dzięki rozwojowi empatii możliwa jest zmiana samego siebie i swoich relacji z otoczeniem. Celem zajęć jest przybliżenie uczestnikom pojęcia empatii (jej powstawania, rodzajów). Dzięki warsztatom uczestnicy dowiedzą się, jak rozpoznawać empatię oraz jak łączyć ją ze zmianą.

Społeczność w czasach pandemii (liceum)

Jak wyglądają grupy, w których uczestniczysz w okresie izolacji? Co się zmieniło? Jak teraz porozumiewasz się z innymi? Jak spędzasz z nimi czas? W czasie warsztatów zastanowimy się jakie lifehacki [sprawdzone sposoby] sprzyjają dobremu funkcjonowaniu w okresie dystansowania społecznego. Celem zajęć jest świadome dostrzeżenie zmian w funkcjonowaniu społeczności przed i w

trakcje pandemii koronawirusa. Warsztaty pomogą uczestnikom zrozumieć zmianę wynikającą z izolacji, która zaszła w otoczeniu i w sposobie komunikacji. Poznają sposoby radzenia sobie z pandemią w przeszłości oraz wymieniają się swoimi sposobami [lifehackami] na życie w czasie pandemii.

Podwórko, ulica, dzielnica czyli miasto jako część wspólna (liceum, dorośli)

„Miasto jest nasze!” – wołają dziś aktywiści, kierowcy, rodzice z dziećmi, cykliści i artyści. Ale czyje miasto jest naprawdę? Obecnie ponad połowa spośród 7 miliardów mieszkańców ziemskiego globu żyje w miastach, a współczynnik zurbanizowania wzrasta z roku na rok. Tym samym, miasto stało się nowym środowiskiem życia nie tylko dla człowieka, ale także dla zwierząt i roślin, które również szukają bardziej korzystnych możliwości do przeżycia i rozwoju. W mieście, niczym w soczewce zdają się skupiać lokalne i globalne problemy związane z przemianami ekologicznymi, społecznymi i kulturowymi ostatnich lat. Jednym z takich miast jest Warszawa. W czasie warsztatów „wyruszymy” na nasze ulice i podwórka, by zapytać się o przestrzeń publiczną i lokalną tożsamość. Używając etnograficznych narzędzi badawczych zastanowimy się, co dzisiaj oznacza być sąsiadem i czy nie koszenie trawy może być gestem politycznym?

Biało-czerwony popcorn czyli kultura popularna jako nośnik narodowej tożsamości (liceum, dorośli)

Jak zauważył amerykański antropolog kultury Michael Billig narodowa tożsamość jest podtrzymywana nie tylko podczas politycznych wieców i nauki historii, ale także w praktyce codzienności. Nawyki żywieniowe, media, moda i rozrywka, ale też krajobraz bardziej niż narodowe symbole takie jak flaga, hymn i godło nieustannie przypominają nam o narodowej przynależności. Podczas warsztatu zwrócimy uwagę na to, co jest nośnikiem tej tożsamości. Przyjrzymy się pozornie banalnym zjawiskom codzienności i temu, jak za ich pomocą nieustannie manifestujemy to, kim jesteśmy.

Od Banku Czasu i Wymiennika do Ubera czyli kultura daru dziś (liceum, dorośli)

Czy mechanik samochodowy może wymienić godzinę swojej pracy za godzinę pracy lekarza? A czy facebookowe lajki nie pełnią podobnej roli jak melanezyjska wymiana Kula? Celem naszego spotkania będzie etnograficzna refleksja nad zjawiskiem daru i wymiany dzisiaj. Przyjrzymy się wybranym „wymiennikom” takim jak Bank Czasu czy alterkowy Wymiennik. Sprawdzimy jak radzą sobie greckie wioski w dobie kryzysu i jak modę na „wymianę” sprytnie wykorzystują podmioty komercyjne takie jak Uber czy Airbnb. Jak przystało na etnologów zastanowimy się nad źródłami popularności zjawiska „wymiany” oraz jego funkcją i znaczeniami. I oczywiście wymienimy się.

Edukacja obywatelska. Janusz Korczak i dziecięce marzenia. Tworzenie Kodeksu Praw Dziecka (przedszkole, kl. 0-3, kl. 4-6)

Warsztaty oparte są na kreatywnej pracy z książką Iwony Chmielewskiej „Pamiętnik Blumki”. Dowiemy się jak wyglądało życie dzieci w Warszawie lat wojennych. Poznamy postać Janusza Korczaka stojącego na straży dziecięcych praw i marzeń. Będziemy rozmawiać o sytuacji dzieci na całym świecie. Stworzymy własny kodeks praw. Forma warsztatów dostosowana jest do wieku uczestników.